

Bibliografia seleccionada i comentada sobre llengua i joventut

Elena Heidepriem (Barcelona)

La selecció d'obres que es presenten permet al lector conèixer el món juvenil català des de dues perspectives diferents i complementàries. D'una banda es presenten obres de caire general sobre la joventut actual i les temàtiques que afecten aquest sector de població, com també dades sociolingüístiques generals per a tot el territori i tota la població, de la qual la joventut n'és un segment. D'altra banda estudis específics, bàsicament tesis doctorals, donen a conèixer qüestions concretes sobre aspectes lingüístics, opinions, actituds lingüístiques i usos en diferents àmbits referides a grups de joves determinats en zones concretes del territori de parla catalana. Finalment s'ofereixen les perspectives de futur que albiren els especialistes tractats per a la llengua catalana.

■ 1 Bibliografia sobre aspectes genèrics que afecten els joves

■ 1.1 Presentació

L'obra coordinada per Querol (Querol, 2007: 226s.), que inclou treballs de diferents autors de l'àmbit de la sociolingüística, focalitza en els coneixements, actituds i usos lingüístics de la població de tots els territoris que pertanyen a l'àrea lingüística catalana. Fa referència al conjunt de la població, entre la qual es troben els joves, però no es refereix de manera exclusiva a ells. En tots els casos els autors treballen a partir d'enquestes realitzades al voltant del canvi de mil·lenni.

Dos informes elaborats des de l'àmbit de la sociologia (Elzo, 2002: 194 s. i Observatori Català de la Joventut, 2005: 296s.) ajuden a entendre els problemes, creences i comportaments dels joves en dos territoris concrets: Balears i Catalunya respectivament. En tots dos casos es tracta d'obres sobre aspectes generals que afecten els joves. Cap de les dues és, per tant, un estudi centrat en els coneixements, les actituds i identifications lingüístiques dels joves, sinó que aquests aspectes en són una part. Les informa-

cions proporcionades per aquests tres treballs es comparen amb altres actualitzades sobre qüestions generalistes o concretes recollides en el número monogràfic sobre llengua i joventut de la revista de sociolingüística *Notes SL*, en el seu número d'hivern 2008.

■ 1.2 La joventut i la llengua als territoris de parla catalana

Ernest Querol (2007) reuneix i analitza dades globals de les habilitats, representacions i usos lingüístics de població de tots els territoris de parla catalana, repartits entre quatre estats europeus. Encara que les dades fan referència al conjunt de la població també es poden consultar individualment per territoris i cada apartat inclou referències al grup d'edat comprès entre els 15 i els 29 anys. L'obra coordinada per Querol, rica en dades estadístiques, examina els aspectes següents: competència lingüística en les quatre habilitats, ús lingüístic a la llar, transmissió lingüística intergeneracional, ús lingüístic en àmbits formals i informals i en diferents sectors concrets, com són els mitjans de comunicació i les noves tecnologies, representacions de la llengua catalana i coneixements d'altres llengües. De l'anàlisi de cada àmbit concret n'és responsable un especialista provinent del camp de la sociolingüística. Per al segment d'edat comprès entre els 15 i els 29 anys i referit al conjunt de la població de territoris de parla catalana Querol defineix tres tipus de situacions basades en el seu nivell de competència lingüística oral:

- 1) de manteniment i avenç de la llengua. En aquesta situació es troben la Franja de Ponent, Catalunya i Andorra, amb una capacitat comunicativa oral del 89,5%, 95,4% i 85,7% respectivament;
- 2) de processos de substitució lingüística intermedis. Corresponen a la Comunitat Valenciana i les Illes Balears, amb una capacitat comunicativa oral d'un 57,1% i un 80,1% respectivament;
- 3) de processos de substitució lingüística avançats. Corresponen a l'Alguer i la Catalunya Nord, on el nivell de competència oral se situa en un 47,7% i un 24,2% respectivament.

En referència a l'ús familiar i la transmissió lingüística intergeneracional Joaquim Torres (2007: 41–63), responsable d'aquesta àrea, demostra com l'augment o disminució de l'ús del català és directament proporcional al grau d'autogovern existent a cada territori, la preocupació social per la llengua, la voluntat institucional d'intervenció al seu favor i la seva oficialitat. En general, com més alt sigui el nivell de cadascun d'aquests factors en un territori, més avança la transmissió intergeneracional del català. En tractar

els usos lingüístics fora de la llar Enrico Chessa (2007: 65–104) coincideix amb altres autors en afirmar que en tots els territoris existeix una relació directa entre la llengua que els entrevistats parlaven amb els seus progenitors, el seu origen geolingüístic i la llengua que usen en les seves situacions comunicatives, tot tenint en compte, però, que la influència del context fa que l'ús del català variï en funció del nivell d'oficialitat de la situació, l'oferta comunicativa o la força d'atracció que registra en determinat territoris i no en d'altres. Es constaten, per tant, com a decisius els elements polítics, socials i econòmics, diferents en els diversos territoris de parla catalana. Chessa també observa entre la joventut catalana un augment de l'ús del català en situacions formals i per contra una disminució en situacions informals.

■ 1.3 La joventut a les Illes Balears i a Catalunya

Els dos informes genèrics sobre els joves balears i catalans respectivament (Elzo, 2002; Observatori Català de la Joventut, 2005) també estan dividits en capítols temàtics, cadascun d'ells a responsabilitat d'un autor especialista en la matèria tractada. La majoria d'ells estan units, directament o indirecta, a una universitat; en el cas català a la Universitat Autònoma de Barcelona i en el cas dels joves balears a la Universitat de Deusto. Les característiques ideològiques de cada centre marquen l'estil de les recerques i els temes centrals que tracta cadascuna d'elles en relació amb els joves de Balears i Catalunya respectivament. També les diferencien els seus objectius. Així, la primera té com a finalitat oferir una “fotografia” dels joves balears en un moment determinat, i està centrada en l'anàlisi del seu sistema de valors. L'altra, dedicada a la joventut catalana, té com a objectiu disposar de dades rellevants per a diferents temes que afecten la vida dels joves, amb la intenció que serveixin a les institucions públiques per a proposar actuacions que facilitin la millora de les condicions de vida dels joves actuals. Cada capítol compta amb un annex ric en dades estadístiques. Les dues obres coincideixen en alguns dels temes tractats i en d'altres no. On convergeixen la majoria d'autors és en presentar els joves com a un col·lectiu amb la característica comuna d'atorgar una gran importància al temps de lleure, és a dir, aquell en què no es compleix cap obligació, durant el qual s'hi relacionen amb grups d'iguals i que contribueix a la construcció de la pròpia identitat. Amb independència de la ideologia de cadascun dels autors de les obres ressenyades, cal destacar que en les seves anàlisis dels usos lingüístics dels joves tots coincideixen en considerar que les preferències d'ús i la identitat

lingüística estan molt determinades per la llengua parlada a la família i l'origen geogràfic dels pares.

■ 1.3.1 La joventut a les Illes Balears

L'obra sobre els joves balears (Elzo, 2002) estudia la joventut de les illes en funció de quatre qüestions fonamentals: 1) la importància que donen a una sèrie d'aspectes bàsics de la seva vida, entre els quals s'hi troben la família, els amics, l'escola o el treball i la manera com se senten i es veuen ells mateixos; 2) els nivells de justificació dels seus comportaments, inclòs el seu grau de religiositat; 3) la confiança que dipositen en les institucions i la seva conformitat, o no, amb elles; i 4) les activitats de lleure i oci. Pel que fa a la llengua, focalitza en tres aspectes: l'ús lingüístic dins l'entorn familiar, la preferència i ordre de coneixements de llengües de cada persona per a ella mateixa, i opinions sobre la convivència entre el català i el castellà. Francisco Andrés Orozco (2002: 76–81), responsable de l'apartat dedicat a la llengua, adverteix que cal tenir en compte que quan es parla de les Illes Balears hom es refereix a uns territoris que gaudeixen d'un dels nivells de desenvolupament i benestar més alts de tot l'Estat espanyol. Segons Orozco, aquest fet, juntament amb la seva insularitat, la forta presència històrica de població estrangera i la seva tradició històrica i cultural configuren una societat força liberal, amb una certa desideologització i despreocupació religiosa, una major valoració de tot el que és quotidià i una menor preocupació pel futur. Aquesta situació, assenyalada, condiciona el sistema de valors, actituds i creences dels joves balears. Conseqüentment, a l'hora de definir les seves preferències lingüístiques els joves balears parlen no només de català i castellà, sinó d'altres llengües com l'anglès, el francès o l'alemany, atesos els requeriments del mercat de treball balear, fortament condicionat pel turisme. En termes estadístics la llengua d'ús familiar més estesa és el castellà (49%), seguida del català (42%); només un 8% de la població usen indistintament una o l'altra. Un retrat sociolingüístic esquemàtic de la joventut balear, segons Orozco, donaria les dades següents: usen i prefereixen fonamentalment el català joves majoritàriament menorquins, de la franja d'edat més jove, de tendència política centre esquerra, catòlics practicants i de classe mitjana alta; els que es decanten pel castellà són generalment joves mallorquins i eivissencs, d'una franja d'edat més alta, de tendència política tant d'esquerra com de dreta, no creients o ateus i de classe social mitjana o baixa. Finalment, usen indistintament ambdues

llengües joves eivissencs o de Formentera, agnòstics o indiferents religiosament, de tendència política de centre dreta.

■ 1.3.2 La joventut a Catalunya

Cal destacar l'*Informe sobre la joventut al 2005* (Observatori Català de la Joventut, 2005) com a obra rigorosa i completa en l'anàlisi de la joventut catalana. Els temes centrals que tracta fan referència a població, educació, treball, habitatge, cultura, salut, participació i cohesió social.

Característiques generals de la joventut catalana: Segons Isaac González (2005: 173–219) a Catalunya s'ha consolidat una societat de consum que exerceix una forta pressió sobre el món juvenil, però al mateix temps molts d'aquests joves pateixen d'una precarietat laboral i un afebliment de certes prestacions de l'estat del benestar que afecta tant la seva situació laboral com l'educativa (reglada o no reglada), el seu grau de participació política, cultural i associativa i, fins i tot, la seva salut. Tot plegat fa que l'edat d'emancipació familiar es retardi o que fins i tot s'arribi a compaginar una relativa vida adulta amb la continuació de la convivència amb els progenitors. En termes estrictament demogràfics Pau Miret (2005: 13–46) posa de manifest una disminució quantitativa de la població juvenil autòctona compensada per una arribada de població immigrada de la mateixa edat. D'aquest fet també se'n deriven conseqüències socials i lingüístiques.

Posicionament polític i participació social: Eva Audiza (2005: 251–270), responsable de l'apartat dedicat a la participació dels joves, distingeix entre participació política i participació en moviments associatius diferents a la política. Coincideix amb González en desmentir la idea preconcebuda d'una desafecció política per part dels joves i en considerar que aquesta no es pot avaluar de la mateixa manera que en èpoques anteriors, ja que han aparegut nous valors polítics i socials als quals la joventut és particularment sensible. Així, davant d'un canvi de valors percep una disminució de la participació en organitzacions polítiques tradicionals (partits polítics, sindicats o organitzacions religioses) i un augment de participació en moviments socials (ecologistes, pacifistes, d'ONG per a la defensa dels drets humans) i el naixement de noves formes d'expressió fora de la tutela de l'elit política, que cristal·litzen en el creixement de la protesta política (en forma de manifestacions, segudes, peticions) a favor o en contra de qüestions concretes (violència domèstica, contaminació ambiental, explotació de menors). Audiza, però, no relaciona actitud política amb ús lingüístic, com ho fa González. La informació que ofereix Isaac González a l'*Informe*

sobre la joventut al 2005 es complementa amb la que aquest mateix autor presenta, en forma d'article, al número monogràfic de *Noves SL* (hivern 2008) dedicat a llengua i joventut. En aquest cas ofereix una reflexió sobre el que significa la política per a aquest segment de població i el seu corresponent posicionament polític, tot exposant de manera condensada les principals idees reflectides en la seva recerca publicada l'any 2007 juntament amb Collet i Sanmartín (González i Balletbó / Collet / Sanmartín, 2007). En termes de posicionaments i actuacions polítiques l'autor defineix quatre tipologies basades en el concepte de replegament, definint aquest com l'apropiació que els joves fan de la política tot reinterpretant el seu sentit. González també trenca el lloc comú segons el qual els joves "passen" de política, i il·lustra com la joventut percep la política de manera diferent a com ho feien les generacions anteriors, per a les quals la participació política passava majoritàriament pel compromís i activisme dins els partits polítics i els sindicats, amb fites de caire col·lectiu. Coincideix amb altres autors en considerar que la joventut actual, en canvi, s'implica més en qüestions de caire puntual i actua a favor o en contra de determinades causes, tant polítiques com socials, relacionades majoritàriament amb una millora de la vida individual de les persones. La política, entesa en un sentit restringit, provoca descrèdit i desafecció entre els joves, que es pot traduir o bé en passivitat o bé en formes d'activisme alternatives. González parla d'un activisme polític de baixa intensitat. La participació en aquests cas esdevé, però, un acte amb una gran potència simbòlica en la configuració de la pròpia identitat. L'autor veu una clara correlació entre estatus social i afeció política en la majoria de casos; és a dir, a major nivell d'instrucció dels joves, o dels seus pares, correspon una actitud més propera a la política. Els joves especialment actius i pròxims a la política són però minoria, tant a nivell global com dins el seu grup, el d'estatus social.

Com es relaciona el posicionament polític juvenil amb la llengua. González (*Noves SL*, hivern 2008) es basa en el concepte d'"ancoratges de catalanitat", és a dir, aquelles variables que tenen a veure amb elements objectius (i no els subjectius) compartits que afavoreixen que l'individu s'autopercebi i sigui percebut pels altres com a integrant del que s'entén per "catalanitat". En aquest sentit els ancoratges fonamentals, la llengua parlada a la infància i la procedència personal i familiar dels joves, tornen a aparèixer com els elements que marquen principalment el seu posicionament polític. En aquest punt González considera més rellevant la variable "ancoratge de catalanitat" que no l'estatus social respecte a les diferències en percepció i participació política, tot i no restar importància a les altres variables. En termes

generals, a major nivell d'ancoratge correspon una major proximitat a la política. L'autor evidencia que els joves que han parlat català en la seva infància, com els nascuts a Catalunya fills de pares nascuts a Catalunya, tendeixen a mostrar-se més participatius i més propers a la política. Aquests joves reconeixen les xarxes relacionals i els entorns institucionals catalans com a propis, cosa que no succeeix amb els que no presenten aquests trets. En aquest darrer cas l'efecte que provoca el conjunt d'allò que és institucional, polític i administratiu, de llengua vehicular catalana, és de rebuig i és vist com a quelcom d'imposat per les estructures de poder. Conseqüentment aquests joves s'hi rebel·len contra tot allò que els sona a convencional i formal, associant-hi en aquest cas també la llengua catalana.

Competència i usos lingüístics: González (2005: 173–219) observa entre la població jove un augment continuat al llarg dels darrers anys del segle XX de la competència lingüística en català en les quatre habilitats, gràcies a la tasca de normalització lingüística duta a terme, tant a l'escola com en altres àmbits fora de l'escola-ritxació obligatòria. A partir del canvi de segle constata, però, un descens de competència i ús a tots els nivells, ocasionat bàsicament per un fort flux migratori de població jove, en la qual la incidència dels programes d'immersió lingüística escolar no ha donat uns resultats que permetin continuar la línia ascendent iniciada durant les dècades anteriors. Pel que fa a l'ús social de la llengua, González observa un procés de bilingüització en què d'una banda augmenta l'ús del castellà entre els joves, però de l'altre s'intensifica l'ús del català en la transmissió lingüística intergeneracional per part de famílies castellanoparlants o mixtes. Comparant amb resultats d'al·tres estudis (Generalitat de Catalunya, 2004) verifica que la càrrega simbòlica que posseeix el català –llengua institucional, amb prestigi social– determina el seu ús en àmbits extrafamiliars de diferent manera en funció de la franja d'edat i del sexe. En general l'àmbit de menor ús del català és el familiar, seguit del del grup d'amics, mentre que el de major ús és l'escolar i el laboral. Per sexe i edat són les noies i les persones de la franja d'edat més elevada dins els marges estudiats (de 15 a 29 anys) les que més utilitzen la llengua catalana i, en canvi, els nois i les persones de menor edat són els que ho fan menys. És la mateixa connotació de llengua de prestigi social la que fa que el primer sector tingui una millor predisposició per la llengua catalana i que en canvi aquesta provoqui rebuig en la població més jove, sobretot la masculina. Anna Torrijos (*Noves SL*, hivern 2008) coincideix en molts punts amb els resultats als que arriba González. Tots dos es basen en dades oficials i dades provinents d'enquestes i en els resultats de grups de discussió formats per joves. A partir de

diferents estudis (Generalitat de Catalunya, 2004a; Generalitat de Catalunya, 2004b; Ipsos, 2005) Torrijos avalua la competència i usos lingüístics de tres grups definits segons la seva llengua familiar i habitual: llengua habitual catalana, llengua habitual castellana i bilingües en ambdues, i hi combina tres tipus de factors clàssics en estudis sociolingüístics:

- 1) factors sociodemogràfics (edat, lloc de residència, nivell educatiu, situació laboral, origen familiar i nivell educatiu familiar);
- 2) factors identitaris (llengua familiar, llengua d'identificació, normes o convencions lingüístiques acceptades i actituds lingüístiques);
- 3) l'entorn lingüístic (consum cultural, practiques associatives), als quals afegeix de nous derivats dels processos de globalització (noves formes de relació, immigració, nova oferta lingüística).

Com altres autors, centra la qüestió principal en esbrinar perquè a un augment de competència lingüística entre els joves de Catalunya, independentment de la seva llengua d'origen, no correspon un augment del seu ús social. Torrijos assenyala que el grau de domini lingüístic en català necessari per al seu ús amb normalitat (seguretat, fluïdesa, i “comoditat”) en la vida quotidiana no depèn de la formació lingüística escolar sinó de la combinació de tots els factors abans esmentats, entre els quals l'entorn familiar destaca com a un dels principals. Existeix així un grup de joves castellanoparlants per als quals la manca d'ús del català fora de l'àmbit escolar fa que no l'emprin en les seves situacions relacionals. En canvi, els joves catalanoparlants, nascuts en famílies catalanoparlants i que han usat aquesta llengua amb els seus progenitors, senten el català com a llengua menys afavorida, s'identifiquen amb ella i intenten tenir comportament lingüístics favorables al seu foment. A nivell social encara observa una convergència lingüística cap al castellà en presència d'una persona de parla castellana, encara que es trobi entre catalanoparlants, mentre que a nivell interpersonal resulta determinant la llengua en què s'ha iniciat una relació, ja que en un alt percentatge de casos aquesta serà la llengua que s'utilitzarà en el futur. La conclusió a què arriba Torrijos, i que coincideix amb les d'altres autors, és que més enllà de les característiques de cada jove concret és la combinació dels contextos individuals (competència lingüística), contextos col·lectius (entorn lingüístic) i contextos socials (normes d'ús lingüístic o oferta lingüística de les indústries culturals) la que determina els seus usos lingüístics.

Consum cultural: Mentre González es centra en el consum televisiu i radiofònic, Torrijos i Martínez (*Noves SL*, hivern 2008) ho fan en el musical. Per al primer la població jove mostra més fidelitat a programes con-

crets, independentment de la llengua, que no els adults, tot i que el consum de programes de ràdio en català aconsegueix un petit avantatge respecte als ofertats en castellà. Aquesta dada també la trobem a l'apartat que Natxo Sorolla (2007, 105–142) dedica a la llengua utilitzada als mitjans de comunicació. Pel que fa al consum de les noves tecnologies com a activitat d'oci per part dels joves, tots tres coincideixen en afirmar que en aquest camp el nivell sociocultural i econòmic és més determinant que el lingüístic, i que el percentatge d'ús d'aquestes tecnologies augmenta com més alt sigui el nivell d'estudis dels joves. En canvi en els seus gustos musicals hi influeixen més els aspectes identitaris. La música cantada en català és consumida majoritàriament per joves catalanoparlants a causa d'una identificació tant musical com lingüística. En aquest sentit Torrijos coincideix amb Roger Martínez en assenyalar que la diferenciació entre català i castellà no es redueix a una diversitat lingüística i/o política, sinó que forma part de tot el conjunt d'estils i diferenciacions entre els joves, que es barregen amb els gustos musicals, les maneres de vestir i la identificació amb els altres. Martínez, de la mateixa manera que també ho fa Gritxi (*Nones SL*, hivern 2008) per a la joventut maltesa, repara en què en el llenguatge, identitats i gustos musicals dels joves es relacionen i combinen formes i preferències “globals” o “transnacionals” amb altres de “locals”. És evident, que entre molts sectors la música preferida és la que procedeix dels Estats Units o del Regne Unit, d'estil comercial, però a mida que aquest es fa menys comercial, es dona una reapropiació i recontextualització que es barreja amb una creació local a partir dels estils globals.

■ 2 Estudis específics sobre llengua i joventut

■ 2.1 Presentació

En la segona part d'aquest article es tracten quatre tesis doctorals, o les seves versions adaptades i editades, sobre la competència, usos i actituds lingüístiques de joves de diferents àrees dels territoris de parla catalana. Dues fan referència a alumnes d'ensenyament obligatori de Catalunya (Vila, 1996; Galindo, 2008). Les altres dues fan referència a la situació a les Illes Balears i al País Valencià respectivament (Melià, 1997; Baldaquí, 2006). En els quatre casos la recollida de dades es va realitzar al llarg de la darrera dècada dels segle passat. Tots utilitzaren una metodologia similar: qüestionaris de coneixements lingüístics i xarxes socials, entrevistes dirigides, enregistraments i dades observades. Pel que fa a les mostres seleccionades,

es tracta majoritàriament de joves entre els 12 i els 18 anys aproximadament. Només Baldaquí, per la variació temàtica respecte als altres estudis, presenta diferències en aquest sentit, ja que dedica gran part de la seva obra a qüestions fonètiques, morfològiques i sintàctiques i hi inclou persones adultes en la seva mostra.

■ 2.2 Joventut i llengua a Catalunya

Vila i Galindo investiguen el comportament lingüístic de joves en edat escolar i focalitzen els seus estudis en l'ús lingüístic dins el centre escolar. En l'aspecte lingüístic analitzen la manera com els joves utilitzen la llengua catalana i altres en contacte (bàsicament la castellana), posant especial interès en els fenòmens d'interferència lingüística i alternança de codi. Socio-lingüísticament analitzen la tria lingüística que en fan i les raons a què respon aquesta elecció.

Vila (1996) examina les pràctiques lingüístiques en una escola de l'anonimat model de conjunció en català, situada en el cinturó industrial de Barcelona, en una de les localitats amb major percentatge de població castellanoparlant, on a finals de la dècada dels 90 només un 42% de la població sabia parlar el català. En el moment d'iniciar el seu estudi Vila va verificar que el comportament observat en l'alumnat era una variant de la norma predominant al carrer de la localitat on es situa l'escola estudiada, on regia la norma de convergència cap al castellà o de subordinació del català, basada en l'existència de dos grups lingüístics: catalanoparlants i castellanoparlants. El grup catalanoparlant mantenia la seva llengua com a llengua de comunicació endogrupal, tant entre ells com amb els alumnes de famílies bilingües, malgrat ser quantitativament minoritaris. Dins el grup d'alumnes bilingües hi havia qui es comportava com els catalanoparlants i altres qui no feien un ús gaire espontani del català amb els companys. En canvi, els membres del grup d'alumnes castellanoparlants es relacionaven amb els de les dues comunitats lingüístiques exclusivament en castellà. Els usos lingüístics de l'alumnat estaven més condicionats per la llengua familiar del parlant i el destinatari i per l'estatus de l'interlocutor (mestre o company de classe) que no pas per l'àmbit d'ús. Vila va observar, però, que l'aplicació del model educatiu de conjunció en català va comportar uns canvis d'usos i actituds lingüístiques en els alumnes del centre. Segons Vila, amb el model educatiu de conjunció es va aconseguir que dins el marc escolar s'establís el català com a llengua de comunicació habitual entre els mestres i els alumnes, independentment de la llengua familiar de cada alumne i de l'àmbit en

què tenia lloc. Així els infants, amb independència de l'origen de cada alumne, es van acostumar a identificar una categoria d'interlocutors –els mestres– a qui s'havien d'adreçar en català. Conseqüentment van passar a produir en el seu discurs bàsicament dos tipus d'alternances: d'una banda les anomenades lícites o tradicionals (estratègies per expressar una segona veu, per crear jocs lingüístics o per superar deficiències lingüístiques) i de l'altra transgressions il·lícites de la tria (utilització de fragments en castellà com a oposició al mestre o la seva autoritat). Un altre objectiu aconseguit amb el model de conjunció en català va ser que el català no retrocedís, ja que els alumnes catalanoparlants van continuar utilitzant la seva llengua en les seves interaccions, tant amb els professors com amb la resta d'alumnes de llengua materna castellana. En la seva reflexió Vila comprova com aquest comportament respon al model de manteniment de la llengua mino-ritzada en context de no segregació de les aules.

Deu anys després Galindo (2008) va estudiar els aspectes més rellevants de les pautes de comportament lingüístic dels infants d'11 i 12 anys de Catalunya en les seves interaccions informals als patis de les escoles, deixant de banda els usos lingüístics dins l'aula. A diferència de Vila, Galindo amplia el ventall de recerca a una cinquantena d'escoles de tot el territori del Principat, triades en funció de la presència ambiental de català en la zona on es troba ubicada cada escola, la/les llengua/es de la docència i vehicular de les escoles i la composició demolingüística de cada centre en funció de la llengua familiar de l'alumnat. Durant els anys en què Galindo va fer el seu treball de camp ja hi havia a Catalunya un cert nombre d'alumnes amb llengua materna diferent del català o del castellà, i també alumnes de llengua materna hispana, procedents d'Amèrica Central i del Sud. Galindo adverteix, però, que no hi va incloure les escoles amb major nombre de població immigrada procedent de fora de l'Estat espanyol, amb la qual cosa gairebé el total de l'alumnat estudiat estava format per infants catalanoparlants, bilingües o castellanoparlants. En aquest sentit els orígens lingüístics dels alumnes estudiats són força semblants als que investiga Vila. Quines pràctiques lingüístiques es troba Galindo en el moment d'encetar el seu estudi? En relació amb les interferències lingüístiques verifica que es produeixen tant en castellà com en català, independentment de la llengua familiar i de les xarxes de relació dels alumnes, però en canvi són més freqüents com més altes siguin la presència i la competència lingüística de/en català. Pel que fa a l'alternança de codi, aquesta és més freqüent en el discurs dels alumnes catalanoparlants, però, a diferència de les pràctiques observades per Vila en èpoques anteriors, Galindo constata una major

extensió d'aquesta pràctica en la parla dels alumnes castellanoparlants a causa, fonamentalment, de l'arrelament de l'ús del català com a llengua vehicular dels centres i de l'augment de la competència lingüística dels alumnes en aquesta llengua. En tractar-ne la tipologia observa que les més freqüents es produeixen en funció de l'interlocutor o per expressar una segona veu; les segueixen l'alternança per incorporar expressivitat, a causa d'incompetència lingüística, per influència del context, per incorporar efectes lúdics i per canvi de tema o redefinició d'una relació. En el cas del canvi en funció de l'interlocutor continua prevalent la norma de convergència cap al castellà observada per Vila uns anys abans, però amb la variació que es dona també una adopció del català per part d'alumnes castellanoparlants quan s'adrecen a catalanoparlants i, fins i tot, en alguns casos, en converses entre alumnes de famílies originàriament castellanoparlants. Com a norma general la convergència cap al català es dona en escoles amb una composició demolingüística majoritàriament catalanoparlant i situada en zones amb una elevada presència ambiental d'aquesta llengua. En el cas contrari, és a dir, en zones amb un baix nivell de coneixement oral del català i amb majoria d'alumnat castellanoparlant, la convergència continua sent vers el castellà. Els factors més rellevants que prediuen les tries lingüístiques dels alumnes estudiats són els que tenen a veure amb les seves relacions socials no familiars, la llengua dominant per part del conjunt d'alumnes de cada centre i els usos lingüístics majoritaris de la zona on s'ubica l'escola. Galindo conclou que encara que a grans trets es podria afirmar que per al conjunt de Catalunya la llengua de relació amb els mestres és el català i la de relació interalumnat al pati és majoritàriament el castellà, no es pot parlar, però, de l'existència d'una o altra llengua "marcada" per a les situacions semiespontànies de l'àmbit escolar, sinó que aquesta depèn, en darrera instància, dels diferents habitus existents arreu de Catalunya. Quins canvis d'usos comunicatius detecta Galindo? El més destacat és que mentre en les dècades anteriors els elements definitoris en la norma de convergència eren la identitat lingüística dels parlants i els destinataris, en el moment de fer el seu estudi és el context sociolingüístic el que adquireix una importància decisiva. Pel que fa a l'alternança de codi, els dos canvis més importants observats per Galindo es concreten en el fet que l'alternança a causa de l'interlocutor ha deixat de ser gairebé exclusiva i que ha crescut l'ús d'alternances discursives per part dels alumnes castellanoparlants.

■ 2.3 Joventut i llengua a les Illes Balears

En relació amb l'àmbit balear, l'obra que es comenta és una versió adaptada de la tesi de Joan Melià (1997) presentada a la Universitat de les Illes Balears al setembre de 1996. Melià limita el seu univers d'estudi a l'illa de Mallorca, però algunes de les característiques que percep en els joves mallorquins coincideixen amb les que ofereix l'obra dirigida per Javier Elzo, *Joves balears* (Elzo, 2002), per a tota la joventut balear, sobretot en allò que té relació amb la identitat i l'opinió sobre el conflicte lingüístic. En aquest punt els autors coincideixen en advertir que els joves balears accepten com a "normal" la coexistència del català i el castellà i el seu ús indistint. Totes dues obres assenyalen també que la situació històrica i socioeconòmica de les Illes fa d'aquestes un territori amb unes característiques prou diferenciades de la resta d'àrea de parla catalana, ja que es tracta d'una zona que ha patit un desenvolupament econòmic molt ràpid des d'un model basat en l'agricultura a un recolzat en el turisme, amb el conseqüent augment de població immigrada. Un factor decisiu per a Melià, que no trobem esmentat en *Joves balears*, és el desinterès per part de la classe dirigent i política balear vers la normalització lingüística i cultural de les Illes, unit a la consideració del castellà com a llengua de distinció i comunicació habitual en contraposició a un baix prestigi social de la llengua catalana. Melià treballa amb una mostra d'estudiants d'ensenyament secundari, preuniversitari i de formació professional de centres públics i privats de Palma i dels pobles de l'illa i els divideix en grups en funció de la procedència territorial dels pares (tots dos autòctons, parelles mixtes o tots dos immigrants). Estudia la llengua familiar, l'entorn lingüístic extrafamiliar —centrat en l'àmbit escolar i els mitjans de comunicació i audiovisuals—, els usos lingüístics amb interlocutors coneguts i desconeguts, les actituds i representacions sobre la llengua, el contacte i conflicte lingüístic i la normalització lingüística en diferents àmbits. Per a Melià els dos factors determinants sobre els coneixements i comportaments lingüístics dels joves mallorquins són l'origen geogràfic-lingüístic de les famílies i el lloc de residència. Percep un comportament diferent als pobles i a Palma, sobretot per part dels fills de matrimonis mixtes, qui tendeixen a optar pel castellà com a llengua de transmissió intergeneracional, independentment del seu origen geogràfic. En canvi les zones rurals presenten un context lingüístic més favorable a la continuïtat de l'ús familiar de la llengua catalana i, fins i tot, es dona un lleuger augment de l'ús d'aquesta llengua entre les famílies immigrades. La influència de l'escolarització en la competència lingüística és molt clara, ja que pràcti-

cament tots els alumnes, en qualsevol dels models escolars que segueixin, posseeixen les habilitats estudiades (comprensió i expressió orals i escrites). El coneixement de la llengua catalana, però, és en general superior a l'ús que se'n fa. Entre els joves mallorquins es dona un factor –també observat per Baldaquí en els joves valencians– de condicionament de l'ús a causa d'un fenomen d'inseguretat lingüística. Sovint s'identifica llengua “correcta” amb llengua estàndard i aquesta amb el dialecte central, la qual cosa provoca una desconfiança cap a la pròpia manera de parlar i que els autòctons tinguin la sensació que dominen millor el castellà que el català. En el procés de canvi lingüístic davant d'un desconegut o un no catalanoparlant la confluència lingüística es produeix majoritàriament cap al castellà, com un procés natural, i gairebé mai cap al català. Aquest fet no és només afavorit per la presència d'un alt contingent de població castellanoparlant, sinó també per l'alta presència de mitjans de comunicació en aquesta llengua, paral·lelament a la manca de mitjans en llengua catalana. Val a dir, però, que malgrat l'alt grau de conformitat amb la situació de bilingüització social, la majoria de joves mallorquins mostren una actitud favorable vers les actuacions de planificació lingüística orientades a l'increment de l'ús social de la llengua catalana. Aquesta actitud es manifesta sobretot entre els de més edat i nivell d'instrucció, independentment del seu origen familiar.

■ 2.4 Joventut i llengua al País Valencià

L'obra de Baldaquí (2006; cf. també Baldaquí, en aquest volum), pioner en l'estudi del model lingüístic que es divulga a l'escola i el que utilitzen els joves valencians, completa la visió sobre la situació de la llengua catalana entre la joventut a finals de segle en els tres territoris de parla catalana situats dins l'Estat espanyol. La recerca de Baldaquí se centra en el model i la seguretat lingüístiques dels joves valencians. En la seva anàlisi del *model lingüístic*, i conscient que els canvis produïts en les darreres dècades a nivell mundial afecten també la societat valenciana, Baldaquí focalitza en el canvi lingüístic i el grau de fidelitat del model de llengua dels joves respecte al tradicional de les generacions anteriors. Baldaquí percep un canvi important en el comportament lingüístic dels joves valencians respecte a les generacions anteriors i detecta tres elements fonamentals per a la seva explicació:

- 1) l'augment de la pressió del castellà com a llengua dominant;
- 2) el contacte amb la llengua estàndard valenciana gràcies a la introducció

del valencià en el sistema educatiu (sobretot en alumnes bilingües i valencianoparlants de programes bilingües);

- 3) el contacte amb el valencià tradicional. Aquest darrer influeix sobretot en els subsistemes fonètic i morfològic, mentre que l'exposició a la llengua normativa ho fa en l'ús lèxic.

Malgrat que la introducció del valencià en el sistema educatiu és el factor que més influeix en la variació lèxica que es dona entre joves i adults d'una banda, i entre els alumnes de programes educatius bilingües i els d'altres de l'altra, cal destacar el pes que té el model de llengua col·loquial tradicional en la configuració del model de llengua de l'alumnat valencià. Per al seu estudi de la *seguretat o inseguretat lingüística* dels joves en la preferència i ús de les diferents varietats del valencià (varietat estàndard, apresada però poc coneguda, i varietat tradicional col·loquial) en situacions comunicatives de la vida quotidiana Baldaquí construeix un test basat en els models de Labov i López Morales, les respostes del qual li porten a conclusions similars a les arribades per aquests altres autors per a altres llengües a nivell internacional. Ara bé, si la importància del context sociolingüístic resulta fonamental en tots els casos, en el valencià encara ho és més, ja que es tracta d'una llengua minoritzada, varietat geogràfica perifèrica i amb una posició secundària en el procés de normativització, on a més intervenen factors relacionats amb el prestigi de les varietats dialectals i de la llengua majoritària present, en aquest cas el castellà. Segons Baldaquí aquestes condicions fan que en el cas del valencià la seguretat o inseguretat lingüístiques i les seves tendències estiguin directament relacionades amb variables que considera com a índex de catalanitat lingüística o d'identitat valenciana dels enquestats, però en canvi no hi veu cap relació directa amb variables sociolingüístiques generals, d'influència en altres aspectes, com ara el sexe o la classe social. Conclou, per tant, que els joves són insegurs en l'ús de la llengua i considera que les divergències entre els diferents grups d'alumnes estan directament relacionades amb el programa educatiu que segueixen. Així, els que usen formes més normatives i se senten més segurs són els alumnes de primera llengua castellana que segueixen programes monolingües; els bilingües familiars i valencianoparlants escolaritzats en castellà usen preferentment formes tradicionals i els més insegurs són precisament els alumnes que tenen el valencià com a llengua primera i han seguit programes educatius amb aquesta com a llengua vehicular. Aquests darrers tendeixen a utilitzar les variants lingüístiques tradicionals de la comarca (col·loquials de vegades no acceptades per la normativa) però són conscients de quines són les formes més adequades pel que fa al grau de

formalitat o a l'ús normatiu. La inseguretats relacionada amb aquest ús constitueix per a Baldaquí un indicati clar de tendència al canvi lingüístic, que condueix cap a una major utilització de les variants lingüístiques normatives o més formals.

■ 3 Perspectives de futur

Quines perspectives de futur veuen aquests especialistes per a la llengua catalana? Són optimistes? Són pessimistes? Tots conflueixen en donar un gran valor a la tasca duta a terme per l'escola, però també són del parer que aquesta no pot ser l'única institució responsable de la salut de la llengua. Tots són conscients de les mancances i els perills a què està exposada la llengua catalana en el nou mil·lenni, però coincideixen a considerar que amb mesures adequades, el català podrà trobar el seu lloc, de prestigi i d'ús.

Pel que fa a les *Illes Balears*, Melià (1997) suggereix la necessitat d'impulsar actuacions de política lingüística, els protagonistes de les quals han de ser les entitats públiques (autonòmiques, però també estatals), les entitats amb forta presència social o els mitjans de comunicació de massa. Segons Melià un àmbit on cal reforçar la presència i l'ús de la llengua és l'escolar. També considera imprescindibles l'impuls d'accions prestigiadores del català, que tinguin en compte la varietat lingüística de Mallorca i ajudin a trencar la inseguretats dels parlants i el sentiment de poc prestigi de la llengua a les Illes Balears. Si no es dona un compromís de totes les institucions, polítiques i socials, però també dels mateixos individus, en la creació d'entorns propicis a l'expansió i el prestigi de la llengua catalana, Melià veu difícil que es trenqui la situació de tendència a la substitució lingüística, afavorida per la consideració de "normal" de la situació actual.

En relació amb el procés de normalització lingüística i l'extensió de l'ús social de la llengua estàndard al *País Valencià*, Baldaquí (2006) opina que malgrat el fort paper que hi està jugant l'escola, les limitacions de la mateixa institució, juntament amb la reduïda funcionalitat social del valencià, constitueixen dos factors de pes als quals hauran de fer front les institucions si realment existeix una voluntat de redreçament lingüístic al País Valencià. Baldaquí és de l'opinió que una possible reforma de la normativa, que acostés el model de llengua normatiu o més formal al model de llengua tradicional, contribuiria a reduir la inseguretats dels joves en l'ús de la llengua al mateix temps que augmentaria el seu grau d'acceptació per part dels seus usuaris.

En el cas de *Catalunya*, on existeix una política lingüística dirigida a la promoció i recuperació d'una llengua minoritària en base a principis morals i ètics, de drets lingüístics i nacionals, Vila (1996) opina que caldria plantejar la política lingüística aplicada a l'educació des d'una perspectiva fonamentalment utilitària i pragmàtica, dirigida a aconseguir objectius realment assolibles. Segons Vila, la feina inicial que du a terme l'escola veurà el seu fruit en la societat quan els alumnes que aprenen català hi trobin una utilitat, tant a nivell instrumental (trobar feina, divertir-se, desenvolupar-se en la societat) com integradora (relacionar-se amb els seus conciutadans). Aquesta opinió torna a prendre validesa quan ja ha passat gairebé una dècada del segle XXI i la societat catalana ha incorporat, i continuarà incorporant, un important contingent de població amb llengües familiars molt diverses. Galindo (2006) es qüestiona sobre el futur dels usos lingüístics, escolars i extraescolars, tenint en compte l'augment constant de l'alumnat de procedència estrangera, bona part del qual té el castellà com a llengua familiar. Els fills d'aquesta immigració només podran integrar-se a les pràctiques en català quan es trobin en contextos que afavoreixin l'ús d'aquesta llengua. Per això Galindo creu que cada cop prendran més importància les polítiques lingüístiques que s'apliquin en el futur en l'àmbit educatiu. Afirmar que només unes polítiques lingüístiques que s'estenguin més enllà de la tasca docent dins l'aula podran mitigar la fràgil distribució dels usos actuals de català i castellà en contextos informals. Per a Galindo l'objectiu de les etapes d'educació primària i secundària hauria d'anar més enllà de la plena competència lingüística en ambdues llengües i centrar-se en aconseguir que els alumnes siguin usuaris de la llengua catalana. I per aconseguir-ho cal que tinguin oportunitats d'usar-la. En aquest punt coincideix amb Vila en el sentit de la conveniència de l'aplicació de polítiques pragmàtiques amb fites assolibles. Al final de la seva tesi Galindo esbossa algunes idees sobre el futur de la llengua catalana i la manera de contribuir a l'extensió del seu ús entre els infants i joves de Catalunya. Aquestes iniciatives venen ampliades en la versió editada (Galindo, 2008: 191s.) amb propostes concretes centrades en l'àmbit escolar, ja que com ella mateixa afirma, "l'educació ha jugat, juga i seguirà jugant un paper crucial en l'elaboració i modificació de les actituds i pautes de comportament de la població". En un article coproduït per Vila i Galindo (2007: 27–31) es destaca la importància d'activar la complicitat de la resta d'agents socials implicats en la tasca de socialització dels joves, corregir desequilibris lingüístics en molts mitjans de comunicació de massa, com ara la televisió, i implicar els agents del món socioeconòmic a l'hora de demostrar la utilitat

laboral de la plena competència i ús del català. Centrant-se estrictament en el posicionament percebut en els joves de Catalunya, González (2008) creu que el català pot esdevenir una llengua de prestigi, que s'assumeixi com a pròpia, només si s'abandonen les posicions més antiinstitucionals característiques de la primera joventut. En cas contrari pot convertir-se en el marcador cultural dels joves que formen part dels grups socials privilegiats, dels quals el col·lectiu no identificat amb la llengua vol diferenciar-se. En funció de l'experiència personal de cada individu la llengua quedarà, o no, com a símbol del món de la política institucional, vers la qual la majoria de joves senten desafecció.

Centrat en l'evolució sociodemogràfica i sociolingüística dels darrers anys Querol (2007) opina que les dades que proporcionen l'*Índex de Transmissió Intergeneracional del Català* i les corresponents a l'adopció d'aquesta llengua per part de capes de població que no la tenien com a llengua inicial, fan preveure per a un futur immediat una situació similar a l'actual en els diferents territoris estudiats. És a dir: augment considerable de l'ús social del català a Catalunya, Andorra i les Illes Balears, moderat a la Comunitat Valenciana i sense avenç significatiu a la Franja de Ponent. En canvi, per a l'Alguer i la Catalunya Nord preveu una greu regressió, ja que per a ambdós territoris el factor edat es configura com a negatiu per al català, ja que tant la transmissió lingüística intergeneracional com les habilitats, els usos i les representacions lingüístiques baixen com més jove és la població. Ara bé, excepte en aquest darrer cas, Querol és optimista, ja que considera que tant l'augment de la permeabilització de fronteres lingüístiques entre els joves, com l'adaptació de la llengua catalana en les relacions interpersonals quan aquestes s'inicien en català pot contribuir de manera positiva al foment de l'ús d'aquesta llengua entre la població més jove. Aquest fet, juntament amb l'impacte d'unes polítiques lingüístiques favorables condueixen, en la seva opinió, a unes perspectives de futur propícies per a la llengua catalana. ■

■ Referències bibliogràfiques

Audiza, Eva (2005): «Participació», in Observatori Català de la Joventut (ed.), 251–270, <www20.gencat.cat/docs/Joventut/Documents/Arxiu/estudis17.pdf> [data de consulta 09.03.2009].

- Baldaquí Escandell, Josep M. (2006): *El model de llengua i la seguretat lingüística dels joves valencians*, València: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- Chessa, Enrico (2007): «La llengua fora de la llar», in Querol (ed.), 65–104.
- Elzo, Javier (ed.) (2002): *Joves balears*, Palma de Mallorca: Fundació Sa Nostra.
- Galindo, Mireia (2006): *Les llengües a l'hora del pati. Usos lingüístics en les converses dels infants de primària a Catalunya*, Barcelona: Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Catalana, <www.thesisenxarxa.net/TDX-1220106-123928/index_cs.html> [data de consulta 25.06.2009].
- (2008): *Les llengües en joc, el joc de les llengües: l'ús interpersonal del català entre els infants i joves de Catalunya*, Lleida: Pagès.
- Generalitat de Catalunya, Secretaria General de Joventut (1999): *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria General de Joventut.
- , Secretaria General de Joventut (2004a): *Enquesta als joves de Catalunya 2002*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria General de Joventut.
- , Secretaria de Política Lingüística (2004b): *Estadística d'usos lingüístics a Catalunya 2003*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, <www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Dades%20origen%20territori%20i%20poblacio/Altres/Arxiu/eulc2003.pdf> [data de consulta 09.03.2009].
- Giner, Salvador (ed.) (2002): *Enquesta de la regió de Barcelona 2000*, Barcelona: Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona / Diputació de Barcelona.
- González i Balletbó, Isaac (2005): «Cultura», in Observatori Català de la Joventut (ed.), 173–219.
- (2008): «Els posicionaments polítics dels joves catalans. Una aproximació en clau lingüística», *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, hivern 2008, <www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm08hivern/gonzalez1_4.htm> [data de consulta 25.06.2009].
- / Collet Sabé, Jordi/ Sanmartín Morant, Josep (2007): *Participació, política i joves. Una aproximació a les pràctiques polítiques, la participació social i l'afeció política de la joventut catalana*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut de Govern i Polítiques Públiques.

- Grixti, Joe (2008): «'Glocalised' Youth Culture as Linguistic Performance: Media Globalisation and the Construction of Hybrid Identities», *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, hivern 2008, <www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm08hivern> [data de consulta 25.06.2009].
- Ipsos / Generalitat de Catalunya (ed.) (2005): *Grups de discussió per a l'avaluació de la campanya "Dóna orda al català"*, Barcelona: Ipsos. 2 B, <www6.gencat.net/llengcat/socio/docs/2005_grups.pdf> [data de consulta 09.03.2009].
- Martínez, Roger (2008): «Els adjectius "catalufo" i "cholo" com a produccions culturals», *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, hivern 2008, <www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm08hivern/martinez1_3.htm> [data de consulta 25.06.2009].
- Melià, Joan (1997): *La llengua dels joves: comportaments i representacions lingüístiques dels adolescents mallorquins*, Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.
- Miret, Pau (2005): «Població», in Observatori català de la Joventut (ed.), 13–46.
- Observatori Català de la Joventut (ed.) (2005): *Informe sobre la joventut al 2005*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria General de Joventut.
- Orozco, Francisco Andrés (2002): «Joves, societat i institucions», in Elzo (ed.), 76–81.
- Querol, Ernest (ed.) (2007): *Llengua i societat als territoris de parla catalana a l'inici del segle XXI. L'Alguer, Andorra, Catalunya, Catalunya Nord, la Franja, Illes Balears i Comunitat Valenciana*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria de Política Lingüística.
- Sorolla, Natxo (2007): «Mitjans de comunicació i llengua», in Querol (ed.), 105–142.
- Torres i Pla, Joaquim (2007): «L'ús familiar i la transmissió lingüística intergeneracionab», in Querol (ed.), 41–63.
- Torrijos, Anna (2008): «Caracterització sociolingüística dels joves de Catalunya: alguns factors que expliquen els usos lingüístics», *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, hivern 2008, <www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm08hivern/torrijos1_5.htm> [data de consulta 25.06.2009].

Vila i Moreno, Francesc Xavier (1996): *When classes are over: language choice and language contact in bilingual education in Catalonia*, Brusel·les: Vrije Universiteit, Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte.

— / Galindo Solé, Mireia (2007): «¿A pas de pardal? Els usos lingüístics entre l'alumnat de secundària a Catalunya», *Escola Catalana* 441, 27–31.

■ Elena Heidepriem, <ehaidepriem@uoc.edu>.

Zusammenfassung: Die vorliegende kommentierte Auswahl von Arbeiten katalanischer Autoren soll den Lesern ein Bild über die katalanische Jugendwelt aus zwei unterschiedlichen Perspektiven bieten. Einerseits werden allgemeinere Werke über aktuelle Jugendthematiken dargestellt, in denen auch soziolinguistische Daten der Gesamtgesellschaft aufbereitet werden. Andererseits geht es um Einzelstudien, vor allem Dissertationen, welche konkrete Fragestellungen zu sprachlichen Aspekten, Spracheinstellungen und Sprachgebrauch in verschiedenen jugendlichen Bevölkerungsgruppen in einzelnen Gebieten des katalanischen Sprachraums behandeln. Der Beitrag schließt mit einem Überblick über die Aussagen zu den Zukunftsperspektiven der katalanischen Sprache, wie sie von den behandelten Autoren gemacht werden. ■

Summary: This presented and commented upon selection of works by various Catalan-speaking authors allows the reader to learn more about the world of the Catalan youth from two different, yet complementary, perspectives. On the one hand, a general view of the youth of today and related topics are presented, as well as sociolinguistic information about the entire population of the Catalan-speaking territories. On the other hand, specific studies – mainly doctoral theses – analyzing specific questions about linguistic aspects, opinions, linguistic attitudes and uses, in different areas related to particular youth groups in specific areas of the Catalan-speaking territory, are commented upon. Finally, an overview is given of prospects that these specialists see for the future of the Catalan language. [Keywords: Youth, sociolinguistics, research, bibliography]. ■